

На основу члана 32. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“ бр. 129/2007 и 83/2014-др.закон, 101/2016-др.закон, 47/2018 и 111/2021 - др.закон), члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Сл. гласник РС“, бр. 10/2013-др., 142/14, 103/15 и 101/16), члана 40. Статута општине Ћуприја („Сл. гласник општине Ћуприја“ бр. 30/19) члана 6. Одлуке о буџету општине Ћуприја за 2023. годину („Сл. гласник општине Ћуприја“, бр.39/22), а по претходно прибављеној сагласности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Решењем број 320-00-06572/2023-00 од 11.4.23 године, Скупштина општине Ћуприја на седници одржаној дана 28.05.23 године доноси

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ОПШТИНУ ЋУПРИЈА ЗА 2023. ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Општина Ћуприја, се простире на површини од укупно 28.738 хектара, 17 ари и 60м², односно 287 км². Налази се на надморској висини од 123м, на географској дужини од 43°56' и географској ширини од 21° 22'. Удаљена је од Београда 147 км, а од Ниша 98 км и до ње се може доћи ауто-путем Е-75. Општина има 18 месних заједница, од тога 3 градске и 15 сеоских. Сеоске месне заједнице су: Сење, Батинац, Добричево, Иванковац и Паљане, Бигреница, Старо Село, Кованица, Вирине, Исаково, Крушар, Влашка, Супска, Мијатовац, Остриковац и Јовац и Дворица. Према подацима из последњег заничног пописа становништва, спроведеног 2011. године број становника износи 30.645. Према подацима који постоје, број становника у поменутиим насељима варира од 222 до 1980 становника. Три насеља броје мање од 300 лица. Треба такође напоменути да села Дворица, Остриковац и Јовац имају нешто виши удео становништва старијег од 75 година, од других села у општини. Густина насељености на територији целе општине је 117 становника/км². Пuteви из Ћуприје, разилазе се у више правца што пружа велике могућности за сарадњу у свим областима са општинама у ближој и даљој околини и говори о њеном изванредном геостратешком положају. Граничи се са општинама Јагодином, Параћином и Деспотовцем. Ћуприја је равничарски, низијски и средњосрбијански град, налази се у долини у централном делу Србије између друмског и железничког пута Београд-Ниш. Лежи на обронцима Јухора, Јужнокучајских и Бељаничких масива. Кроз град протичу реке Велика Морава и Раваница.

Природни услови и животна средина: Ћуприја се налази на најнижој моравској тераси, у централном делу Србије, на обалама реке Раванице и Велике Мораве, у средини горњег Поморавља. Налази се у долини, оивичена са десне стране благим обронцима Кучајских планина и са леве стране планином Јухор. Околина Ћуприје је у низији која се простире неколико километара са леве и десне стране Велике Мораве у правцу југ-север. На западу, а посебно на истоку ову област постепено смењују брежуљкасти терени. Идући од севера ка југу линијом која сече Добричево, налазе се висинске коте 199,189 и 172 метара надморске висине и то је први појас брежуљкастог терена који се уздижу из Моравске котлине. На крајњим источним границама општине, висинске коте источно од Паљана, износе 492м, и 303 источно од Батинца, што значи да је читав терен благо нагнут ка југу. На истоку лежи нешто виши терен, око 250м надморске висине, у долини реке Раваница. Ова узвишења представљају крајње обранке Кучајских планина, односно карпатског планинског система. Просечна надморска висина износи око 150м. Општу карактеристику овог подручја сачињава равничарски или благо узвишен терен. Климатске одлике региона у којем се налази општина Ћуприја су одређене географским положајем и рељефом, па је за цели регион Поморавља пресудно што је високим планинама одвојен од изразитих утицаја из Средоземног мора, а широко отворен према Панонској низији. Тиме се граде одлике умерено

континенталне климе са хладним зимама и топлим летима, уз мања одступања, док се у пролеће снажније осећају топлија струјања са југа утичући на брже топљење снега, на пораст водостаја и бржи раст вегетације. Општина Ћуприја се налази у долини са умерено-континенталном климом, просечно довољним количинама падавина и мањим утицајем ветрова. Окружена је планинама и при различитим температурама овде се ствара језеро топлог или хладног ваздуха. Оно што карактерише ово подручје, то су изузетно високе температуре лети и екстремно ниске зими. Ћуприја лежи у долини Велике Мораве на њеној источној обали. Хидрографске карактеристике подручја дефинишу токови Велике Мораве и реке Раванице. Град лежи на издигнутој десној обали Велике Мораве која скреће код Ћуприје ка северозападу и прави велику меандру. Њена бочна ерозија је врло јака. Простире се средишњим делом њене долине приближно меридијанским правцем. Дренажа западне и источне ободне делове различите по својим морфолошким и геолошким карактеристикама што је условило и различиту хидрографску мрежу источних и западних притока. Она је по свом карактеру равничарска река. Формирала је широко речно корито са благим странама као последицу честих изливања воде из корита. Ширина корита условљена је водостајем који је при средњим водама 80 до 90 м са дубином од 1 до 4 м. Велика Морава у овом делу прави велике меандре који испресецани, формирају делове корита „моравишта“. Велику Мораву одликују и велике количине проноса наноса што је током њене морфолошке историје довело до издизања долине. Слив Мораве одликује врло велико колебање притока воде. У пролеће, а најчешће у априлу, за време највишег водостаја, Великом Моравом протиче и до 100 пута више воде него при најнижим водостајима. Велика Морава је обострано обезбеђена од изливања великих вода одбрамбеним насипима. У току 20. века је често долазило до изливања Велике Мораве и поплављивања градског језгра општине Ћуприја. Раваница извире као Лунчевица изнад Сењског рудника, Општина Деспотовца у Кучају и после 25.2 км. тока утиче у Велику Мораву код Ћуприје. Веће притоке су јој Иванковачка река и Стубички поток. За Раваницу је карактеристично да највећи део воде добија од извора који се налази између манастира Раванице и Сења, а не од притока. Својим током протиче кроз Ћуприју. Дужине је 26,7 км, а површина слива износи 158 км². И река Раваница и Велика Морава склоне су изливању. Воде општине Ћуприја су карактеристичне и по једном броју, тзв., малих акумулација. Међу њима треба поменути малу акумулацију Мућава, која је запремине 140.000 м³ и Везировач, које су погодне за успостављање система за наводњавање. Затим неколико локалитета са стајаћим водама: Мијатовач - Вириње; Ћуприја - Санићева бара; Јовац - Остриковачка бара. На територији општине Ћуприја биљни и животињски свет је врло измењен, деградиран и осиромашен врстама. Такво стање је последица јаким антропогеним утицаја у прошлости и садашњости. Главни фактори деградационих утицаја су доста велика и дуготрајна насељеност територије и коришћење пољопривредног земљишта. И поред значајних геоморфолошких разлика издвојених предеоних целина, општина Ћуприја је, у целини гледано, првенствено аграрна и густо насељена територија. Природни биљни свет је, углавном, замењен пољопривредним културама, а преостали део је осиромашен и деградиран. Тиме су, наравно, нестала или поремећена и станишта неких животињских врста које најчешће мигрирају, проређују се или нестају са таквих подручја. Шуме које се налазе на подручју општине Ћуприја, заузимају површину од 1.488,32 ха (3,7% површине Шумског подручја) са дрвном масом од 112.369,5 м³ (1,7%) и прирастом од 3.430,8 м³ (2,0%). Најзаступљеније газдинске класе су: 10.286.212 - изданачка девастирана шума сладуна и цера, на станишту типичних шума сладуна и цера (Оуерцетум фраинетто-церрис тупицум) на смеђим лесивираним земљиштима, са приоритетном наменом производње техничког дрвета; површине 144.19 хектара, запремине 11.564,3 м³ и запреминског прираста 215,7 м³. 10.664.411 - висока (једнодобна) шума букве на станишту брдске шуме букве (Фагетум моесиацае субмонтанум) на различитим смеђим земљиштима, са приоритетном наменом производње техничког дрвета, са површином од 109,27 ха, дрвном масом од 27.328,8 м³ и прирастом од 763,2 м³. 10.284.212 - изданачка шума сладуна и цера, на станишту типичних шума сладуна и цера (Оуерцетум фраинетто-церрис тупицум) на смеђим лесивираним земљиштима, са приоритетном наменом производње техничког дрвета, која заузима површину од 108,38 ха са дрвном масом од 13.210,2 м³ и прирастом од 297,8 м³. На територији општине Ћуприја, лишћарске врсте учествују са 78,6 % у укупној дрвној маси (88.337,9 м³) и 66,1 % у укупном годишњем запреминском прирасту (2.269,1 м³). Најзаступљеније врсте су буква са 33,1 % дрвне масе (32.353,4 м³) и 31,3 % прираста (1.075,3 м³) и цер са 28,8 % дрвне масе (32.353,4 м³) и 19,0 % прираста (653,2 м³). Учешће четинарских врста у општини Ћуприја је нешто значајније и они учествују са 21,4 % у дрвној маси на територији Општине (24.031,6 м³) и са 33,9 % у прирасту (1.161,7 м³). Најзаступљенији је црни бор са дрвном масом од 18.235,0 м³ (16,2 %) и прирастом од 887,2 м³ (25,9 %).

Демографске карактеристике и трендови: Према попису становништва из 2011. године територија општине Ћуприја има 30.645 становника. Градско насеље има 19.471 становника, а сеоска насеља 11.174, што чини 36,5% укупног становништва општине Ћуприја. Према попису из 2002. године Ћуприја је имала 33.567 становника од тога у градском насељу 20.585 а сеоска насеља 12.982 становника, што је чинило 38,67% од укупног броја становништва општине Ћуприја. Просечна старост становништва на територији општине Ћуприја је 44,3 године. Највећи број становника тачније 2.769 је у старосној групи од 55-59 година, затим од 60-64 година 2.490 становника и од 50-54 година 2.301 становник. Полну структуру чине 15.796 жена и 14.849 мушкараца. У односу на ранији период кога су карактерисали трендови миграције становништва ка градским срединама у данашње време тај тренд не постоји. Смањење становништва у руралним срединама и у опште на територији општине последица је углавном пада наталитета. Тако да у руралним срединама према попису становништва из 2011. године имамо по месним заједницама следеће бројно стање становништва: Вирине 1228, Бигреница 1190, Крушар 1662, Супска 1662, Влашка 800, Батинац 1133, Сење 1338, Мијатовац 1803, Кованица 214, Паљане 589, Остриковац 513, Дворица 213, Јовац 1153, Исаково 1115, Иванковац 252. Укупан број домаћинства у општини је 10.489, од тога у граду је 6.765 а у осталим насељима 3.724 домаћинства. Највећи број домаћинства у градском и осталим насељима чине домаћинства са два члана. Просечан број чланова домаћинства на целој територији општине је 2,92 по домаћинству. У градском насељу 2,88, а у осталим 3,00 члана по домаћинству. Што се тиче образовне структуре највећи број становника има средње образовање, укупно 11.864 и од тога у градском насељу 8.752 и у осталим 3.112 становника. Од броја становника 2.085 који обављају неко занимање највећи број њих 1.181 обављају послове на територији општине, док послове на територији друге општине обавља 749 становника. Мали број становника обавља послове на територији другог округа или у иностранству а да нису променили место становања. На територији општине Ћуприја има 10489 домаћинстава од тога 3115 пољопривредних газдинстава што чини скоро једну трећину учешћа пољопривредних газдинстава у укупном броју газдинстава. На основу рада у пољопривреди своје приходе остварује 119 домаћинстава у градском насељу 11 и у осталим насељима 108 домаћинстава. Према процени стручних служби општине учешће пољопривредног становништва у укупном становништву износи 50%.

Диверзификација руралне економије: Укупно радно способно становништво чини 20.207 становника, а по попису из 2011. је било 4838 запослених који раде у следећим секторима: Пољопривреда, шумарство и рибарство 55, Рударство 9, Прерађивачка индустрија 921, Снабдевање ЕЕ, гасом и паром 69, Снабдевање водом и управљање отпадним водама 203, Грађевинарство 196, Трговина и поправка моторних возила 383, саобраћај и складиштење 175, услуге смештаја и исхране 38, Информисање и комуникације 87, Финансијске и делатности осигурања 23, Стручне, научне и иновационе и техничке делатности 109, Административне и помоћне услужне делатности 4, Државна управа и обавезно социјално осигурање 373, Образовање 609, здравствена и социјална заштита 1.516, Уметност, забава и рекреација 52, Остале услужне делатности 16. Образовна структура становништва старијег од 15 година, указује да је најбројнија групација становништва са средњим образовањем на коју се односи 44% посматране популације. Само основно образовање има 24% док је 3,7% посматране популације без основног образовања. На основу података о образовној структури становништва, може се уочити да је женска популација доминантна у ниже образовним групацијама. Ово се посебно односи на групације становништва без основног образовања, где женска популација чини 86% посматране популације. Највећи проблеми на тржишту рада су ниска запосленост, неповољна структура запослености, као и висока незапосленост. Тржиште рада карактерише неусклађеност између понуде и потражње радне снаге, несклад у квалификационој и старосној структури, висока дугорочна незапосленост, висока стопа незапослености младих од 15 до 24 година као и лица са нижим и средњим нивоом образовања. Према подацима Националне службе за запошљавање укупан број незапослених лица на територији општине Ћуприја у марту 2014. године износио је 3.923 лице, од тога 1.948 жена. Однос регистрованих привредних субјеката који обављају делатност везану за сектор пољопривреде није велики у односу на укупно ангажовање радне снаге по секторима делатности, али када се узме у обзир бројно стање пописаних пољопривредних домаћинстава у односу на укупан број домаћинстава на територији општине може се закључити да велики број становништва обавља послове и стиче неки вид прихода обављајући пољопривредну делатност. Кроз развој пољопривреде на територији општине и стварањем повољних услова у руралним пределима створили би се услови за организованији рад у

сектору пољопривреде и смањење стопе незапослености. Такође општина Ћуприја има могућности да смањи стопу незапослености и кроз рурални туризам. Постоје могућности за развој планинског, еко и етно туризма, ловног туризма, производње еко хране и етно-занатских производа. Етно села се могу организовати на целој територији општине где постоје услови за њихово формирање и заинтересованост, а сеоски туризам је најбоље организовати у селима: Бигреница, Кованица, Иванковац-Паљане, Сење, Старо село и Јовац. С обзиром на постојање културно историјских и верских споменика треба то искористити (нарочито близину манастира Раваница) и повезати сеоски и верски туризам као јединствену туристичку понуду општине Ћуприја.

Рурална инфраструктура: Општина Ћуприја има повољан саобраћајно географски положај и добро развијену мрежу општинских путева. На територији општине Ћуприја постоје општински путеви у укупној дужини од 159,64 km, од тога 44,29 km је под савременим коловозом, 110,05 km под туцаником и 5,3 km под земљаним коловозом. Сваке године на предлог месних заједница врши се и реконструкција и одржавање одређеног броја атарских путева. Снабдевање водом насеља у општини одвија се преко једног централизованог система града Ћуприје, више мањих сеоских водовода или индивидуално, из копаних бунара или каптажом мањих извора. У градском насељу општине Ћуприја 95% улица има изграђену водоводну и канализациону мрежу. Сеоска насеља Батинац, Влашка, Исаково, Вирине, Бигреница, Јовац, Иванковац, Паљане, Дворица и Супска немају уличну водоводну мрежу већ имају самостално изграђене појединачне водоводне мреже за групе или поједина домаћинства. Сеоска насеља: Сење, Мијатовац, Остриковац имају водоводну мрежу којом управља ЈКП "Равно 2014". Покривеност града канализационом мрежом износи око 90%, а укупна дужина канализационе мреже је 55 km. У осталим насељима општине не постоје системи за сакупљање и одвођење, а ни системи за третманотпадних вода, већ се употребљене воде испуштају у септичке јаме. Управљање комуналним отпадом поверено је 2011. године привредном друштву *Porg - Werner and Weber* Комунални отпад са територије општине Ћуприја одлаже на регионалну депонију у Јагодини. Територија општине Ћуприја располаже одговарајућим електроенергетским објектима који обезбеђују снабдевање потрошача електричном енергијом. Територија општине Ћуприја располаже са шест пошти: у Јовцу, Кованици, Крушару, Сењу, Супској и Ћуприји граду. На територији општине Ћуприја постоји 11.572 телефонских претплатника. Мрежу чине три градске централе у оквиру поште Ћуприја. Нове централе инсталиране су у селима: Мијатовац, Јовац, Остриковац, Бигреница, Супска, Крушар, Батинац, Вирине, Исаково, Кованица. Централне старог типа инсталиране су селима: Сење, Иванковац и Паљане. Информисање је организовано кроз једну телевизијску станицу и неколико локалних радио станица. Градско насеље је покривено националним медијима док је у руралним насељима покривеност осредња. У сеоским насељима општине Ћуприја изграђени су после другог светског рата домови културе и већина њих је у лошем стању па је потребно настави са започетим реновирањима. У већини села постоје спортски терени за мали и велики фудбал, као и за друге спортове, одбојка, тенис и сл.

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: На подручју Општине Ћуприја од укупно 287 км², 71% заузимају пољопривредне површине. Пољопривреду Ћуприје одликује разноликост производних ресурса који се огледају у умерено-континенталној клими, добром водном режиму и постојању различитих типова земљишта, што су битне претпоставке за успешну пољопривредну производњу. Према попису пољопривреде из 2012. године, Републичког завода за статистику, општина Ћуприја располаже са 19.454 ха пољопривредног земљишта. Укупна површина коришћеног пољопривредног земљишта углавном износи 12.817 ха. Од приказаних података расположивих ресурса њиве обухватају 10.643 ха, ливаде и пашњаци 1.655 ха, воћњаци 248 ха и виногради 79 ха или у процентима око 13% чине ливаде и пашњаке, 83% оранице и баште и око 4% воћњаци и виногради. Примарна пољопривредна производња обухвата: производњу житарица (пшеница, кукуруз) гаје се на 8.112 ха, ораничних површина. Крмно биље заузима 1.892 ха, индустријско биље 206 ха и поврће 112 ха ораничних површина. Од крмног биља луцерка се гаји на 738 ха, друге детелине 823 ха, траве засејане су на 273 ха и силажни кукуруз на 31 ха. Од поврћа највише се гаји кромпир и паприка на по 25 ха, затим купус на 10 ха, парадајз на 7 ха, црни лук на 5 ха, шаргарепа и бостан на по 3 ха и бели лук на 1 ха. Пољопривредно земљиште је карактеристично по великој уситњености парцела, тако да нека пољопривредна газдинства имају и преко 10 делова коришћеног пољопривредног земљишта, а просечан број одвојених делова парцела је 5. Према

подацима Службе за катастар непокретности које је користила Комисија за давање пољопривредног земљишта у закуп на територија општине Ћуприја, општина Ћуприја располаже са 2.254,3125 ха пољопривредног земљишта у државној својини. У закуп је издато 974,8175 ха. Према подацима пописа пољопривреде из 2012. године на територији општине наводњава се 147 ха пољопривредног земљишта. Наводњавање парцела врши 238 пољопривредних газдинстава. Највише се наводњавају оранице и баште 134 ха, затим воћњаци 9 ха, виногради 2 ха, и остали засади на површини од 2 ха. Према усевама највише се наводњава поврће, бостан и јагоде на површини од 46 ха што чини 58% од укупно коришћене површине за ове усеве. Као начин наводњавања највише се користи површински начин 66,9 %, орошавање 13,3 % и кап по кап 19,8%. Главни извори воде за наводњавање су подземне воде 74,8% и површинске воде ван газдинства 17,1%. На територији општине Ћуприја пољопривредно земљиште није у довољној мери заштићено од спољних великих вода и унутрашњих вода. Велика Морава је обострано обезбеђена од изливања великих вода одбрамбеним насипима, као река Раваница у току кроз градско насеље. Због постојања бујичних потока постоји и опасност од поплава пољопривредног земљишта и друге имовине становништва. Општина Ћуприја ради на сређивању појединих бујичних потоака, а потребно је планирати и заштиту од сувишних атмосферских и подземних вода.

Вишегодишњи засади: На територији општине Ћуприја постоје повољни природни услови у смислу земљишног састава и климатских услова, за развој воћарске и виноградарске производње. Доминантне су коштичаве воћне врсте, затим следе јабучасте и јагодасте, а најмање су заступљене језграсте. Велики део воћних засада је екстензиван, са тенденцијом интензификације и увођења нових технологија. Значај воћарске и виноградарске производње огледа се у повећаним могућностима за останак младих ђуди на селу, могућностима изградње прерађивачких капацитета и повећаном извозу, јер у структури извоза пољопривредних производа, воће и прерађевине од воћа учествују са 17% (Стратегија развоја пољопривреде Републике Србије 2014-2024.) Вишегодишњи засади обухватају 248 ха под воћњацима од тога 93 ха су плантажни, а 155 ха су стари воћњаци. Власници наведених површина воћњака су 943 пољопривредна газдинства. Највише се од воћа гаје шљиве и јабуке. Под шљивама је 138 хектара, а под јабукама 35 хектара, затим крушке 22 ха, ораси 14 ха, брескве и вишње на по 6 ха, лешници 8 ха, касије 5 ха, купине 2 ха, малине 2 ха. Виногради обухватају свега 79 ха у приватном власништву и око 200 ха у власништву правног лица. Воће је у 2013 години произведено: јабуке 587 тона са просечним приносом од 25,8 килограма по стаблу, шљиве 1095 тона са приносом 19,3 килограма по стаблу и виногради су дали принос од 3120 тона са просечним приносом по чокоту 1,49 килограма. Повећање производње воћа могуће је кроз подизање нових засада као и повећањем производње у постојећим засадима.

Сточни фонд: Од 3115 пописаних пољопривредних газдинстава, сточарством се бави 2429 и располажу са 9.102 условна грла. Према попису из 2012. године пописано је 2599 говеда (краве 1277, телад и јунак 1322). Пописано је 7.636 оваца, од тога 5.752 за приплод, 1.337 коза, 29 коња, ђурке 704, патке 968, гуске 435 и кокошке 877.421. На територији општине Ћуприја има 2612 кошница. Највише се производи багремов мед. Постоји заинтересованост грађана за бављење пчеларством, као и заинтересованост постојећих произвођача за повећањем броја кошница. На територији општине постоје одлични услови за развој сточарства који се огледају кроз 1.655 ха ливада и пашњака и као и кроз производњу крмног биља на 1.892 ха која се може вишеструко повећати. Пољопривредна газдинства располажу објектима за смештај стоке чији капацитети нису у потпуности искоришћени.

Механизација, опрема и објекти: Бројно стање механизације на територији општине Ћуприја приказано по врстама основних и прикључних машина. Према подацима из пописа пољопривреде: - 222 ПГ имају укупно 1.257 једноосовинских трактора, од тог броја 1.239 је старије од 10 година, а у 2011/12 години коришћено је 1.185. - 2.024 ПГ имају укупно 2.776 двоосовинских трактора, 2740 је старије од 10 година, а у 2011/12 години коришћено је 2695 трактора. - 189 ПГ има 233 комбајна, 231 је старије од 10 година, а у 2011/12 години коришћено је 208. - ПГ располажу са следећим прикључним машинама: 194 берача кукуруза, 2.198 плугова, 1.073 тањирача, 1738 дрљача, 232 сетвоспремача, 220 ротофреза, 573 растурача минералног ђубрива, 137 растурача стајњака, 984 сејалица, 729 прскалица, 1.454 тракторских приколица и 883 косачица. Из наведених података може се извести закључак да постојећа пољопривредна механизација је у великом броју старија од десет година, као и да се не користи сва постојећа механизација због дотрајалости или неисправности. Објекти за смештај стоке на територији општине Ћуприја: - 1.359 ПГ поседује 1.399 објеката за смештај говеда, чији је властити капацитет (број места) 14.671, а у 2011/12 години коришћено је 2.731 места - 2.037 ПГ поседује 2.037 објеката за смештај свиња чији је властити капацитет (број места) 30.075, а у 2011/12 години је коришћено

15.005 места. - 1.285 ПГ поседују 1.342 објекта за смештај кокошака носила чији је расположиви властити капацитет 2.780.554, а у 2011/12 години коришћено 1.841.559 места. - 438 ПГ поседују 480 објекта за смештај остале стоке чији је властити капацитет 15 074 м² док је у 2011/12 години коришћено 12 962 м². Објекти за смештај пољопривредних производа: - 1359 ПГ поседују 1.399 кошева за кукуруза властитим капацитетом од 74 916 м² а у 2011/12 години коришћено је 54 705 м² - 548 ПГ поседују 587 амбара за пшеницу са властитим капацитетом 43.411 м², а 2011/12 коришћено је 12.076 м² - 10 силоса користи 9 ПГ са властитим капацитетом од 252 тоне а 2011/12 коришћен је капацитет од 207 тона. Постојећи капацитети за смештај стоке и смештај пољопривредних машина не користе се у потпуности.

Радна снага: Од 3115 пољопривредних газдинства у 2315 газдинства радно ангажовано и стално запослено је 1 до 2 лица, у 711 газдинства ангажовано је 3 до 4 лица, 79 газдинства има ангажовано 5 до 6 лица и 10 газдинства имају ангажовано 7 и више лица стално запослених на газдинству. На 3115 газдинства има 6627 чланова и стално запослених лица, од тога 2884 жена и 3743 мушкараца. Просечна старост чланова и стално запослених на породичним газдинствима на територији општине Ћуприја је између 53 и 54,99 године. На породичним газдинствима од укупно 6627 чланова и стално запослених, 2878 су жене и 3731 мушкараца. На газдинствима правних лица ради 18 лица од тога 6 жена и 12 мушкараца. На породичном пољопривредном газдинству као носилац газдинства ради 3027 лица од тога 546 жена и 2481 мушкарац. Од 3527 лица који раде као чланови и рођаци 2324 су жене и 1243 мушкараца. Стално запослена лица на породичним газдинствима има 15,8 жена и 7 мушкараца. Лица која раде сезонске послове и лица која раде под уговором има укупно 146. Што се тиче образовне структуре управника (менаџера) на газдинствима највећи број је лица која су пољопривредно искуство стекла праксом и то 2112,10 лица је похађало курсеве из области пољопривреде, 45 лица имају завршену средњу пољопривредну школу, 788 лица имају завршену средњу школу која није пољопривредног смера, пољопривредну вишу школу или пољопривредни факултет имају 24 лица, 136 лица имају друге више школе и факултете. У 2012 години 43 лица су похађала курсеве из области пољопривреде. Стиче се закључак да највећи број лица ради на основу искуства стеченог радом у пољопривреди које може организовањем курсева и семинара да се унапреди.

Структура пољопривредних газдинстава: На територији општине Ћуприја има 10489 домаћинстава од тога 3115 пољопривредних газдинства. Структура пољопривредних газдинстава према величини коришћеног пољопривредног земљишта: 3115 пољопривредних газдинстава користи 12817 ха, 22 пољопривредна газдинства су без земљишта. Један хектар и мање од 1 ха користи 817 ПГ и укупно обрађују 527 ха, од један до два хектара пољопривредног земљишта користи 736 ПГ и укупно обрађују 1088 ха од 2 до 5 ха користи 898 ПГ и обрађују укупно 2835 ха. Од 5 до 10 ха корист 410 ПГ и обрађују укупно 2824 ха. Структура пољопривредних газдинстава према броју условних грла стоке: 2698 газдинства чувају четири и мање од четири условних грла, 307 газдинства чувају од 5 до 9 условних грла, 64 газдинства чувају од 10 до 14 условних грла, 25 газдинства чувају од 15 до 19 условних грла, 18 газдинстава од 20 до 49 УГ, и по једно газдинство има од 50 до 99 уг, од 100 до 499 уг и више од 500 условних грла.

Производња пољопривредних производа: У 2013. години у општини Ћуприја произведено је 16103 тона пшенице од тога су 138 тона произвела привредна друштва и задруге са просечним приносом од 4059 килограма, а пољопривредна газдинства су произвела 15965 тона са просечним приносом од 4079 кг/ха. Укупан принос кукуруза је 23546 тона од тога су земљорадничке задруге произвеле 129 тона са просечним приносом од 3000 килограма по хектару, пољопривредна газдинства су произвела 23417 тона са просечним приносом од 4436 килограма по хектару. У 2013. години од крмног биља највише је произведена луцерка 10259 тона са просечним приносом од 6233 килограма по хектару. Производња индустриског биља и повртног биља садржана је у следећем обиму: сунцокрет је произведен укупно 256 тона са просечним приносом од 2207 кг/ха, затим кромпир 1565 тона са приносом 10868 кг/ха и пасуљ 163 тоне са приносом од 1411 кг/ха. Воће је у 2013 години произведено: јабуке 587 тона са просечним приносом од 25,8 килограма по стаблу, шљиве 1095 тона са приносом 19,3 килограма по стаблу и виногради су дали принос од 3120 тона са просечним приносом по чокоту 1,49 килограма. На територији општине Ћуприја највећи број од 2720 пољопривредних газдинстава се бави производњом жита и обрађују 8112 хектара. Највише се од воћа гаје шљиве и јабуке. Под шљивама је 138 хектара а под јабукама 35 хектара. Сточарска производња према попису пољопривреде из 2012 године садржана је у узгоју 9102 условна грла стоке која су узгајана на 2429 пољопривредна газдинстава. Највећи број

газдинстава чува до 4 и 4 условна грла стоке док постоји и неколико произвођача који чувају већи број условних грла. Кад се упореди бројно стање стоке највише се гаје свиње укупно 14398. Имајући у виду природне ресурсе, земљиште високих производних способности и релативно добре климатске и друге услове општина Ћуприја има повољне услове за развој интегралне и органске производње.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: На територији општине Ћуприја регистровано је пет задруга и пет удружења са делатношћу из области пољопривреде. Само једна земљорадничка задруга је у 2014. години организовала откуп житарица, пшенице и кукуруза. Земљорадничке задруге и удружења имају проблеме: недостатак капитала, властите механизације, стручног кадра, организованог и гарантованог откупа пољопривредних производа, као и недостатак подршке локалне самоуправе у континуитету 20 година. Погодности које користе земљорадничке задруге и удружења огледају се кроз организовану набавку репроматеријала и других средстава наопходних за обављање пољопривредне производње, али кроз могућност заједничког наступа према купцима њихових производа. Очекује се побољшање стања током 2020. године. Задруге уживају посебну заштиту општине Ћуприја на основу Закона о задругарству, тако да је Група за привреду и пољопривреду Општинске управе општине Ћуприја у 2017. години помогла оснивање једне нове воћарске задруге „Fruit-faktori“ и конкурисање код Кабинета министра без портфеља задуженог за регионални развој у оквиру Програма подршке за оснивање нових задруга, уз сагласност председника општине Ћуприја.

Трансфер знања и информација: Пољопривредним газдинствима на територији општине Ћуприја, када је трансфер знања и информација у питању, на располагању су Пољопривредна стручна и саветодавна служба у Јагодини и Група за привреду и пољопривреду Општинске управе општине Ћуприја. Путем предавања, трибина и радионица пренете су многобројне информације о предприступним фондовима ЕУ, субвенцијама Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, субвенцијама општине Ћуприја, о воћарској производњи, пчеларству и др. Такође општина Ћуприја организује за пољопривредне произвођаче са територије општине Ћуприја бесплатне посете пољопривредним сајмовима, на којима исти могу да чују и виде иновације у пољопривредној производњи. На основу заинтересованости пољопривредника да присуствују предавањима оцењујемо да је потребно радити на повећању преноса знања и информисаности из области пољопривреде.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	200.000,00	2.000,00	0	10.000,00	0,00
	УКУПНО		200.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Кредитна подршка	100.2	2.000.000,00	0,00	100	30.000,00	0,00
	УКУПНО		2.000.000,00				

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	3.900.000,00	50	100.000,00	0,00
2	Органска производња	201.3	500.000,00	100	150.000,00	0,00
3	Инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре и услуга	301	1.000.000,00	100	0,00	0,00
4	Унапређење економских активности на селу кроз подршку непољопривредним активностима	302	600.000,00	50	150.000,00	0,00
5	Подршка младима у руралним подручјима	303	2.000.000,00	70	400.000,00	0,00
6	Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима	304	500.000,00	50	100.000,00	0,00
7	Развој техничко - технолошких, примењених, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и руралном развоју	305	1.000.000,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		9.500.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	800.000,00	0,00	100	0,00	0,00
	УКУПНО		800.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	12.500.000,00
Планирана средства за директна плаћања	200.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	2.000.000,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	9.500.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	800.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Циљ спровођења ових мера је подстицање пољопривредних произвођача на повећање нивоа пољопривредне производње и квалитета производа. Ове мере ће допринети повећању продуктивности и конкурентности пољопривреде овог краја. Имајући у виду специфичност средине у којој се програм спроводи - повољан географски положај и климатски услови, као и задовољавајући ресурси за развој, пре свега воћарство и повртарство, даљи развој пољопривреде ће се базирати на развоју, организовању и модернизовању воћарске и повртарске пољопривредне производње, а са циљем подизања профитабилности у пољопривреди. Циљну групу мера овог Програма чине пољопривредни произвођачи, регистрована пољопривредна газдинства у активном статусу и рурално становништво са територије општине Ћуприја. Реализацијом овог Програма жели се помоћи пољопривредним произвођачима да под повољнијим условима набаве пољопривредне инпуте (семенска роба, расад, садни материјал, ђубриво, гориво, средства за заштиту), сточну храну, нову пољопривредну механизацију, машине и опрему за пољопривредну производњу, опрему за припрему и производњу сточне хране, опрему за чување, прераду и пласман пољопривредних производа, стадо, инвестирају у пчеларство и остало, подигну квалитет живота и запосле незапослене чланове домаћинства. Подстиче се повећање површина под новим интензивним воћарским засадама и засадама

винове лозе, повећање повртарске производње на отвореном пољу, коришћењем модерне опреме и савремених система за наводњавање у повртарству, као и површина под органском производњом инвестирање у пчеларство и сточни фонд. Унапређењем руралне инфраструктуре општина Ђуприја ће одређеним мерама створити боље услове за рационалније коришћење пољопривредног земљишта и за заштиту пољопривредних усева од елементарних непогода. Такође жели се повећати ниво знања и информисаности наведене циљне групе стицањем сазнања о новим трендовима у производњи, иновацијама, новим технологијама, успостављањем пословних контаката, склапањем сарадње, нових идеја, информација и савета за постизање веће производње и бољег квалитета производње, и мотивисати млади пољопривредници да остану на селу и подигну капацитете пољопривредне производње, развију своје предузетништво у руралном подручју и тиме дају допринос стварању бољих услова за живот и рад на селу.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: ЈЛС своје потенцијалне кориснике о мерама подршке информисаће путем: 1. локалних телевизија и радио станица, 2. локалних и регионалних штампаних медија, 3. на огласној табли у холу општинске управе, 4. путем званичне интернет странице општине, 5. пољопривредне стручне службе, 6. у месним канцеларијама и 7. рада на терену

Мониторинг и евалуација: Општинско веће општине Ђуприја је основало Комисију за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Ђуприја која обавља послове на изради предлога Програма и реализацији мера након усвајања истог. Током периода реализације Програма, мониторинг и евалуацију врше и други органи Општине Ђуприја, сваки из своје области деловања. Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Ђуприја, након провере исправности поднетих захтева и пратеће документације и испуњености услова из објављених конкурса и јавних позива за мере из Програма, доноси предлоге одлука о испуњености услова за исплату подстицајних средстава. Општинско веће на основу достављених предлога доноси одлуке о испуњености услова за исплату средстава. На основу одлуке Општинског већа начелник Општинске управе општине Ђуприја потписује уговор са корисницима подстицајних средстава. Одељење за финансије на основу достављених одлука и уговора, у оквиру својих надлежности врши пребацивање средстава на наменске рачуне регистрованих пољопривредних газдинстава, који су корисници подстицајних средстава. Такође, мониторинг реализације Програма и евалуација успешности реализације предвиђених мера овог Програма се обавља праћењем извршења дефинисаних индикатора за сваку меру, као и Извештајем о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја за Општину Ђуприја, који се подноси Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, се врши контрола и успешност реализације програма.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју ("Службени гласник РС" бр. 10/13, 142/14, 103/15 и 101/2016), јединице локалне самоуправе могу да утврђују мере које се односе на директна плаћања за регресе за репродуктивни материјал и то за вештачко осемењавање крава и јуница са ХБ бројем. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014.- 2024. Сточни фонд општине Ђуприја, чини око 2599 говеда (према попису из 2012 год.). Општина Ђуприја није до сада спроводила ову меру, али ће у циљу помоћи носиоцима РПГ-а на територији општине Ђуприја, подстаћи побољшање расног састава у говедарству регресирањем репродуктивног материјала (прво вештачко осемењавање) квалитетних приплодних крава и јуница. Сточарска производња се углавном одвија на малим фармама, односно пољопривредним газдинствима. Производне способности грла су различите. Регресирањем репродуктивног материјала (прво вештачко осемењавање) остварује се поправљање расног састава говеда на територији општине, у циљу повећања производње и квалитета млека и меса код комерцијалних произвођача, а самим тим доприноси развоју матичне службе и матичења грла. Побољшање расног састава у говедарској производњи ће директно утицати на побољшање квалитета и квантитета у говедарској производњи што ће у кратком временском периоду имати утицаја на економски статус пољопривредних газдинстава који се баве овим видом пољопривредне производње, дугорочно социјалном и сваком другом развоју руралне средине у односу на урбану средину. Вештачко осемењавање има вишеструки значај за сточарство и велику предност над природним парењем, и при томе су важна четири аспекта и то зоотехнички, зоохигијенски, ветеринарско-медицински и економски. Са зоотехничког аспекта највећи значај осемењавања је у томе што се наследне особине (геноми) приплодњака као што су висока млечност, удео масти у млеку, велики дневни прираст и плодност масовно преноси на читаву популацију. Осемењавање је поуздан зоохигијенски и зоопрофилактички метод сузбијања и искорењивања полних инфекција и других заразних и паразитних болести. Са ветеринарско-медицинског аспекта применом осемењавања повећава се плодност животиња јер се врши контрола њихове репродуктивне способности. У економском смислу добија се далеко бројније потомство него код природног парења.

2.1.2. Циљеви мере: Реализација ове мере позитивно утиче на економски и социјални развој руралне средине: • подизање конкурентности производње и стварање тржишно одрживог произвођача; • обезбеђивање услова за уравнотежен развој говедарства; • боље коришћење расположивих ресурса; • јачање вертикалне интеграције у производњи млека и меса; • подизање стандарда живота у руралној средини и пољопривредних произвођача кроз повећање и стабилност дохотка пољопривредних газдинстава.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Веза мере са националним програмом за рурални развој и пољопривреду није применљива.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица - носиоци комерцијалних породичних регистрованих пољопривредних газдинстава.

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике по овој мери: - пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; - пољопривредно газдинство са пребивалиштем и производњом на територији општине Ђуприја; - да грло - крава има ХБ број; - да мајка јунице за коју се подноси захтев за прво вештачко осемењавање има ХБ број; - уматичена грла морају бити у власништву носиоца или члана регистрованог пољопривредног газдинства; - У Регистру има пријављен одговарајући сточни фонд (податке о врсти животиња и броју газдинства (HID) на којима се држе или узгајају); - корисник мора имати картон вештачког осемењавања (признаница/потврда) у периоду од 01.11.2022. године до дана подношења захтева издат од стране ветеринарске станице или амбуланте која је извршила прво вештачко осемењавање, на коме мора бити

уписан број ушне маркице грла, цена вештачког осемењавања, уредно потписан и печатиран од стране извршиоца осемењавања; - корисник мора имати пасош за свако осемењено грло; - потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима; - испуњење доспелих обавеза по раније одобреним захтевима финансираним из средстава буџета општине Ћуприја; - измирене доспеле обавезе по основу јавних прихода ЈЛС или да је у поступку измирења обавеза по основу репрограма дуга.

2.1.7. Специфични критеријуми: За реализацију ове мере корисник је у обавези да испуни само опште критеријуме.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.1.10. Интензитет помоћи: Регрес за репродуктивни материјал (прво вештачко осемењавање крава и јуница са ХБ бројем) износи 2.000,00 динара по грлу, а максимално 10.000,00 РСД по кориснику.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	укупан број поднетих захтева
2	укупан број подржаних газдинстава за регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.12. Административна процедура: Регресирање репродуктивног материјала реализоваће се путем конкурса који ће детаљније дефинисати критеријуме за кориснике регреса. Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Ћуприја (у даљем тексту: Комисија) вршиће пријем захтева са пратећом документацијом, у складу са конкурсним условима и критеријумима. Комисија ће у поступку утврђивања испуњености услова за остваривање права на коришћење регреса за репродуктивни материјал (прво вештачко осемењавање крава и јуница са ХБ бројем), проверити све наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације и уколико је потребно тражити доставу додатне документације. Одобрена средства уплатиће се на наменски рачун комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства, који је пријављен и регистрован код Управе за трезор, на основу Решења начелника Општинске управе општине Ћуприја, а по спроведеном поступку утврђивања испуњености услова за остваривање права на регрес и доношењу Одлуке Општинског већа, на предлог Комисије. Средства којима ће општина Ћуприја регресирати репродуктивни материјал (прво вештачко осемењавање крава и јуница са ХБ бројем) комерцијалних породичних регистрованих пољопривредних газдинстава, износе 200.000,00 дин., обезбеђена су у буџету општине Ћуприја за 2023. год. и одобраваће се по редоследу пријема потпуних захтева до утрошка средстава предвиђених за ову намену.

2.2. Назив и шифра мере: 100.2 Кредитна подршка

2.2.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, јединице локалне самоуправе („Сл. гласник РС”, бр. 10/2013-др., 142/14, 103/15 и 101/16) могу да утврђују мере које се односе на кредитну подршку. Кредитна подршка ће се реализовати финансирањем/суфинансирањем камата за пољопривредне кредите. Пољопривреда је делатност у којој се ангажује велика количина новчаних средстава сваке године, било да се ради о улагању новца у репроматеријал, било да се ради о улагању у нове засаде, основно стадо, наводњавање и остале

инвестиције. Констатни извори финансирања су не само предуслов за повећање производње, већ и за одржавање већ постојећег нивоа производње. Свако комерцијално породично пољопривредно газдинство које жели да успешно послује, пољопривредни кредит види као могућност обезбеђења готовог новца и повећања профита. Међутим, тренутно банке не препознају мала и средња газдинства, која доминирају на територији града, као озбиљне клијенте, већ као клијенте са већим степеном ризика. Ово произилази, пре свега, из чињенице да се већи део прихода газдинства не одвија преко рачуна. Поред високих каматних стопа јавља се и неусклађеност рокова отплате са роковима прилива средстава на пољопривредним газдинствима и неусклађеност грејс периода са врстом производње, односно инвестицијом. Додатни проблем је и начин обезбеђења кредита-хипотеке на објектима у руралним подручјима су често неприхватљиво обезбеђење. Ова мера је у складу са националном политиком, односно Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014. - 2024.год. Кредитна подршка путем финансирања/суфинансирања камате за пољопривредне кредите представља меру којом се пољопривредним газдинствима омогућава лакши приступ коришћењу кредита код пословних банака и на тај начин се стварају повољнији економски услови за обезбеђење неопходних инпута за постојећу производњу и за инвестиционе активности за започињање и унапређење пољопривредне производње.

2.2.2. Циљеви мере: Позитиван утицај на стабилност дохотка пољопривредних газдинстава и раст конкурентности уз прилагођавање захтевима тржишта, повећање дохотка на пољопривредним газдинствима су општи циљеви ове мере, а модернизација производње и унапређивање квалитета производа, повећање површине под воћарским засадима и повртарским културама, повећање стањног фонда, као и побољшање расног састава, представљају специфичне циљеве. Кроз економско оспособљавање пољопривредних газдинстава и запошљавање незапослених чланова пољопривредних домаћинстава, утицаће се на свеукупни развој локалне средине.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није примењиво.

2.2.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су: Физичка лица- носиоци комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства у активном статусу.

2.2.5. Економска одрживост: Анализу економске одрживости улагања ће вршити банка кроз своје обрасце предвиђене процедурама и пословном политиком саме банке. Подносилац захтева за средства није у обавези да докаже економску одрживост улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за коришћење средстава по овој мери су: Корисник треба да има комерцијално породично регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; Корисник са пребивалиштем и производњом на територији Општине Ђуприја; Корисник није поднео захтев за коришћење кредитне подршке за исто улагање у другим јавним фондовима; Корисник нема дуговања по раније оствареним подстицајима и кредитима финансираним из средстава буџета општине Ђуприја. Корисник мора да је регулисао доспеле обавезе по основу јавних прихода код јединице локалне самоуправе или да измирује своје обавезе по основу репрограма дуга. Комерцијално породично регистровано пољопривредно газдинство, може бити корисник средстава само по једној мери из Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за општину Ђуприја у 2023. години.

2.2.7. Специфични критеријуми: Ова мера има специфичан критеријум који се односи на кориснике: Корисник уписан у Регистар пољопривредних газдинстава са пребивалиштем и производњом на територији општине Ђуприја, са активним статусом у складу са Правилником о упису у регистар пољопривредних газдинстава и обнови регистрације као и о условима за пасиван статус пољопривредног газдинства (Сл.гласник РС 17/13, 102/15, 6/16, 46/2017, 44/2018 - др.закон, 102/2018 и 6/2019) може да користи кредитну подршку путем финансирања/суфинансирања камате, за улагање у основна односно обртна средства, која користи у пољопривредној производњи.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.2.1	Суфинансирање камата за пољопривредне кредите

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.2.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи је 100%, а максимално 30.000,00 дин. од износа номиналне каматне стопе кредита. Обавезе корисника кредита су претходни трошкови, накнаде и трошкови у току одобравања и реализације кредита, а финансира се, односно суфинансира номинална каматна стопа. Номинална каматна стопа мора бити фиксна током периода отплате кредита.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број корисника кредитних линија са финансираном/суфинансираном каматом
2	Укупан износ ангажованих средстава из буџета општине

2.2.12. Административна процедура: На предлог Комисије за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Ћуприја, Начелник Општинске управа општине Ћуприја, расписује Јавни позив за финансирање/суфинансирање камате краткорочних пољопривредних кредита комерцијалним породичним регистрованим пољопривредним газдинствима на територији општине Ћуприја у 2023. год. Средства из позива, намењена су за набавку репроматеријала (семенска роба, расад, садни материјал, ђубриво, средства за заштиту, сточна храна и др.), набавку нове пољопривредне механизације, машина и опреме за пољопривредну производњу и набавку опреме за припрему и производњу сточне хране, опреме за чување, прераду и пласман пољопривредних производа, стада, инвестиције у пчеларство и остало. Захтев за кредит носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава подносе код пословних банака, које сами одаберу. Пословне банке ће из свог потенцијала, одобравати краткорочне кредите носиоцима регистрованих пољопривредних газдинстава са територије општине Ћуприја, која су у активном статусу и која испуњавају услове кредитне способности по актима пословне политике банке. Подносиоцу захтева за кредит (кориснику кредита), уколико испуни услове кредитне способности по актима пословне политике банке, може се финансирати/суфинансирати камата само по једном кредиту по овом Јавном позиву и то у пословној банци коју корисник одабере. Износ кредита од 50.000,00 до 300.000,00 дин. одобрава изабрана пословна банка подносиоцу захтева са роком отплате до 12 месеци. Захтев за остваривање права на финансирање /суфинансирање камате краткорочног пољопривредног кредита, са пратећом документацијом наведеном у Јавном позиву, подноси се Комисији за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Ћуприја, која утврђује Предлог одлуке о испуњености услова за доделу средстава за финансирање/суфинансирање камате пољопривредних краткорочних кредита. За одобрене захтеве средства се директно, једнократно, преносе на наменски рачун комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства, који је пријављен и регистрован код Управе за трезор, на основу Уговора између носиоца комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства и Општинске управе општине Ћуприја, по спроведеном поступку испуњености услова за остваривање права на коришћење средстава за финансирање/суфинансирање камате краткорочних кредита и доношењу Одлуке Општинског већа, на предлог Комисије. Планирана средства којима ће општина Ћуприја финансирати/суфинансирати камате на додељене кредите износе 2.000.000,00 динара. Средства су обезбеђена у буџету општине Ћуприја за 2023. год. Општина Ћуприја ће спровести широку кампању информисања путем средстава јавног информисања, званичне интернет странице општине Ћуприја, огласне табле општине Ћуприја, огласних табли месних заједница и у директном контакту са пољопривредним произвођачима на терену.

2.3. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.3.1. Образложење: Техничко - технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца. У складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја највећи део

средстава је управо намењен расту конкурентности. Иако ова газдинства карактерише специјализована производња, кључни проблем овог сектора је уситњеност поседа, неадекватни производни објекти, високи трошкови производње и немогућност утицаја на цене у ланцу трговине, слаба техничка опремљеност газдинства, односно застарела механизација, низак степен образовања и стручне оспособљености. Производња меда и пчелињих производа не захтева велику површину пољопривредног земљишта и велика улагања, али захтева висок ниво знања па је неопходна едукација. Мера инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинства подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења средстава и процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинства у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, стварања услова за испуњење захтева у области еколошког одржавања природних ресурса, заштите и добробити животиња и безбедности хране, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Сектор млека: Производња млека у укупној вредности пољопривредне производње има знатно учешће, што га чини значајним производом српске пољопривреде. Производња млека базира се на производњи крављег млека, док је производња козијег и овчијег млека знатно мања. У сектору млекарства бележи се пораст квалитета млека, али произвођачи млека морају унапредити своју производњу, како би достигли квалитет млека, какав је у ЕУ, што је и циљ интервенције у оквиру ове мере у сектору млека. Сектор: Воће, грожђе и поврће - Структуру биљне производње сеоског подручја општине Ђуприја карактерише велика хетерогеност, производња махом за сопствене потребе и мањим делом за тржиште, што је последица уситњености сеоског поседа, недовољне едукације и недовољне примене савремене технологије производње. Мали број засада су интензивни засади, у којима се примењују адекватне агротехничке мере. Структура сортимента, неадекватан садни материјал, недостатак специјализоване механизације и недовољно површина које се наводњавају додатно угрожавају производњу. Највећи део површина под поврћем је у власништву малих пољопривредних газдинства. Њихова производња је намењена потрошњи у свежем стању, домаћинствима и ретко тржишту и индустријској преради или расадничкој производњи. Структура и обим производње поврћа у општини нису задовољавајући и недовољно се користе могућности које пружају повољни агроклиматски услови за узгој раних сорти поврћа. Интервенције у оквиру ове мере ће бити усмерене на подршку сектору за инвестициона улагања произвођача приликом заснивања нових производних засада воћа као и на инвестициона улагања у повртарску производњу. Сектор: Пчеларство - Систем гајења је релативно екстензиван, са малим бројем кошница по домаћинству. Последњих година присутан је тренд раста броја кошница на територији општине што је условљено високим нивоом незапослености и релативно ниским почетним улагањем за бављење пчеларством. Пчеларство може бити допунска делатност на пољопривредном газдинству јер не захтева велику површину и велика улагања. Такође, уз значајна улагања може бити профитабилна основна делатност. Главни проблеми у пчеларства у овој регији јесу нестандардизован квалитет меда, мањак знања и непостојање великих купаца. Набавком нових пчелињих друштава и опремањем газдинства потребном опремом за почетак модернизације производње, унапређује се квалитет и квантитет (позитивни ефекти ове мере), повећава се производње пчеларских производа а самим тим и приходи домаћинстава и повећава се степен запослености у овом сектору.

2.3.2. Циљеви мере: Општи циљеви: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава, повећање производње, побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње, унапређење техничко-технолошке опремљености, одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине, раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама. Специфични циљеви по секторима: Сектор млеко - повећање производње млека на газдинству, унапређење производње млека, повећање квалитета млека, повећање профита на газдинству, стабилизација тржишта млека и млечних производа и прилагођавање стандардима ЕУ; Сектор-Воће, грожђе, поврће - Повећање површина под интензивним засадама воћних врста и винове лозе; Повећање површина под повртарским усевама у заштићеном простору и на отвореном; Повећање наводњаваних површина; Побољшање квалитета производње у наведеном сектору; Повећање степена запослености у сектору; Сектор - Пчеларство - Повећање броја пчелињих друштава. Повећање производње пчеларских производа; Повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом; Повећање степена запослености у сектору; Достижање стандарда у области заштите животне средине.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није

примењиво.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници ових подстицајних средстава су физичка лица - носиоци комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства у активном статусу, на територији општине Ђуприја.

2.3.5. Економска одрживост: Није потребан бизнис план.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: - Корисник треба да има комерцијално породично регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; - Корисник са пребивалиштем и производњом на територији општине Ђуприја; - Комерцијално породично регистровано пољопривредно газдинство, може бити корисник средстава само по једној мери из Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за општину Ђуприја у 2023. години (не односи се на сектор пчеларства чији носиоци могу да конкуришу за опрему у области пчеларства за прераду на газдинству - мера 304); - Катастарске парцеле које су предмет инвестиција морају бити пријављене код Управе за трезор; - У случају када корисник није власник земљишта где се инвестиција врши, уговор о закупу односно коришћењу између заинтересованих страна треба да покрије период од најмање 10 (десет) година, односно 5 (пет) година у повртарству (не односи се на сектор млека и пчеларства); -У Регистру има пријављен одговарајући сточни фонд (податке о врсти животиња и броју газдинства (HID) на којима се држе или узгајају); - је животиња која је предмет захтева обележена и регистрована у складу са законом којим се уређује ветеринарство; - Корисник за инвестицију за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације) за исту намену, односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја; - Додатач и подносилац захтева не представљају повезана лица; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним инвестицијама финансираним из буџета Општине Ђуприја; - Инвестицију за коју је остварио подстицај не отуђи и/или не даје другим лицима у закуп односно на употребу најмање три године од осваривања права на подстицај; - Корисник мора да је регулисао доспеле обавезе по основу јавних прихода код јединице локалне самоуправе или да је у поступку измирења обавеза по основу репрограма дуга; - Место реализације инвестиције мора бити на територији општине Ђуприја.

2.3.7. Специфични критеријуми: Сектор: Млеко: Прихватљиви корисници за сектор млека су пољопривредна газдинства која имају до 29 крава на крају инвестиције; нема посебних критеријума за улагање у сектору млека за козе и овце; Сектор: Воће, грожђе, поврће: Прихватљиви корисници за сектор воћа су пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра; Прихватљиви корисници за сектор виноградарства су пољопривредна газдинства регистрована у Виноградарском регистру у складу са законом о вину ("Сл. гл. РС", 41/09 и 93/12) са највише 1,99ха винограда на крају инвестиције; Прихватљиви корисници за сектор поврћа су пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра; Сектор: Пчеларство: - Прихватљиви корисници за инвестицију 101.6.2. су пољопривредна газдинства која имају најмање 5 а највише 500 сопствених пчелињих друштава обележених и регистрованих код надлежне организације и пријављених у газдинству код Управе за трезор.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.3	Опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.4.1	Подизање нових или обнављање постојећих (крчење и подизање) вишегодишњих засада воћака, хмеља и винове лозе
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство

2.3.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	број грла	да	15
2	број кошница уписаних у РПГ	да	15
3	дужина уписа пољопривредног газдинства у РПГ	да	15
4	носилац РПГ-а је жена	да	15
5	површина под постојећом производњом	да	15
6	подносилац захтева је лице млађе од 40 година	да	15
7	чланство у задрузи или удружењу	да	15

2.3.10. Интензитет помоћи: Општина Ћуприја врши повраћај средстава кроз накнаду дела трошкова за инвестиције у примарну пољопривредну производњу у зависности од вредности инвестиције: - за набавку опреме за мужу, хлађење и чување млека на фарми; - за набавку квалитетног сертификованог или стандардног садног материјала воћа и/или винове лозе; - за набавку конструкција за пластенике, висококвалитетних вишегодишњих вишеслојних фолија и система за наводњавање за пластенике; - за набавку опреме за наводњавање повртарских усева на отвореном пољу: пумпа за воду/наводњавање, пластичне фолије, системи за наводњавање вештачком кишом: пивот системи, водени топови, тифони и распрскивачи и систем „кап по кап“ ((капајући окитени-полидрип цеви, капајуће траке, цеви, вентури цеви, вентури комплети, дозатори ђубрива, филтери, мрежни улошци за филтере, диск улошци за филтере, капљачи, затварачи за капљаче, носачи полидрипова, бужири, затезачи, копче, тефлон траке, славине, регулатори притиска, ваздушни одушци, бушачи цеви, манометри, кључеви за спојнице, фитинзи (нипле, муфови, колена, лактови, редуцири, разделници, холендери, спојнице, шелне, гумице, затварачи, завршни елементи, стартери, вентили, обујмице, прикључци, изводи, продужеци)); - за набавку опреме за пчеларство и то: кошнице и делови кошница, центрифуге (ручне или електричне), сатне основе произведене од воска, електрични и обичан одклапаач саћа, каде за одклапање саћа, стресач или дувач пчела, контејнери за транспорт и чување пчела, платформе за транспорт и чување пчела, приколица за моторна возила, погон за израду погаче, ручне пресе за восак, преса за погаче, камере за надзор пчелињака и миксер за тесто. Интензитет помоћи за инвестицију 101.1.3. износи 50% од укупних прихватљивих трошкова без урачунаог пореза на додату вредност, а максимално 100.000,00 динара по кориснику. Интензитет помоћи за инвестицију 101.4.1. износи 50% од укупних прихватљивих трошкова без урачунаог пореза на додату вредност, а максимално 100.000,00 динара по кориснику. Интензитет помоћи за инвестицију 101.4.2. износи 50% од укупних прихватљивих трошкова без урачунаог пореза на додату вредност, а максимално 100.000,00 динара по кориснику. Интензитет помоћи за инвестицију 101.4.28. износи 50% од укупних прихватљивих трошкова без урачунаог пореза на додату вредност, а максимално 80.000,00 динара по кориснику. Интензитет помоћи за инвестицију 101.6.2 износи 50% од укупних прихватљивих трошкова без урачунаог пореза на додату вредност, а максимално 80.000,00 динара по кориснику

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	количина млека
2	површина под новим вишегодишњим засадима у ха
3	број новонабављене механизације и опреме
4	број садница по воћним врстама
5	приноси по јединици површине
6	број кошница

2.3.12. Административна процедура: Подстицајна средства додељиваће се путем конкурса који ће детаљније дефинисати критеријуме за кориснике подстицаја. Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Ћуприја (у даљем тексту: Комисија) вршиће пријем захтева са пратећом документацијом, у складу са конкурсним условима и критеријумима. Потенцијални корисници могу поднети само једну конкурсну пријаву по једном основу/сектору и то само за једну шифру инвестиције. Комисија ће у поступку утврђивања испуњености

услова за остваривање права за доделу подстицајних средстава, проверити све наводе у конкурсnoj документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, тражити доставу додатне документације и по потреби вршити провере изласком на терен. Одобрена подстицајна средства уплатиће се на наменски рачун комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства, који је пријављен и регистрован код Управе за трезор, на основу Уговора између носиоца комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства и Општинске управе општине Ћуприја, а по спроведеном поступку утврђивања испуњености услова за остваривање права за доделу подстицајних средстава и доношењу Одлуке Општинског већа, на предлог Комисије. Планирана подстицајна средства којима ће општина Ћуприја подржати инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава, износе 3.900.000,00 дин. Средства су обезбеђена у буџету општине Ћуприја за 2023. год. Општина Ћуприја ће спровести широку кампању информисања путем средстава јавног информисања, званичне интернет странице.

2.4. Назив и шифра мере: 201.3 Органска производња

2.4.1. Образложење: Највеће ораничне површине под органском пољопривредом се налазе у Европи (11,3 милиона) због чега она представља кључни регион њеног развоја и истраживања. Разлог томе је што постоји велика компатибилост између традиционалне екстензивне пољопривреде на просторима европских држава и органске пољопривреде. У скорој будућности постоји изражена тежња да се 20% површина у ЕУ обрађује у складу са принципима органске пољопривреде, јер кроз овај модел одрживости је препозната као пољопривреда будућности. Предност органске пољопривреде јесте њена мултифункционалност и способност да боље интегрише друге делатности које су везане за пољопривредне и непољопривредне производе. Мултифункционална пољопривреда обухвата производњу хране, али и непољопривредних производа (нпр. сувенири, занатски производи) и услуга (едукација, рекреација, агро, еко, етно и рурални туризам). Овај тип производње доприноси очувању земљишта, воде, здравља биљака, животиња и људи, биодиверзитета и агробiodиверзитета, као и очување вредности руралног окружења, породичног газдинства, локалних етнолошких, културних вредности и традиције. Заснива се на основним еколошким начелима – предострожност и превентива – мултифункционална пољопривреда омогућује ревитализацију разноврсне производње, развој породичног поседа и срећнији живот сеоске породице. То је од посебног значаја у Србији где је просечна површина газдинстава мала и значајан број становништва насељава рурална подручја. Све већа потреба за производњом хране, интензивирање пољопривредне производње, конвенционалан приступ у узгоју и производњи деценијама уназад допринели су да се природни ресурси који су извор живота све више нарушавају, а да квалитет производа, тј. хране буде све мањег квалитета, што се директно одражава на човеково здравље и начин живота. Такав деценијски тренд довео је до промене у размишљању па је све више заступљена филозофија да је производња хране по органским принципима прави пут за очување природе и човеково здравље. Данас у нашој земљи све је више и оних који имају намеру да производе храну по органском принципу, гледајући на то као добар начин зараде и одговорности према здрављу и околини али због бројних препрека које су на том путу, мали је број оних који су се одважили и кренули у производњу. Стога кроз меру субвенционисања органске производње у наредном периоду треба подстаћи оне који желе да се баве органском пољопривредом и то првенствено субвенционисањем сертификације органске биљне производње која има велике могућности на овом подручју.

2.4.2. Циљеви мере: Подршка за увођење и одржавање метода органске пољопривредне производње; Допринос одрживом управљању ресурсима и прилагођавању климатским променама, као и њиховом ублажавању, применом метода пољопривредне производње које су у складу са заштитом и унапређењем животне средине; Већа запосленост као и већа зарада свих учесника у бављењу оваквом врстом посла (тј. производње хране по органским принципима).

2.4.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није примењиво.

2.4.4. Крајњи корисници: Физичка лица - носиоци комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства у активном статусу, тј. произвођачи који су заинтересовани да започну органску пољопривредну производњу, као и произвођачи који су започели процес органске

пољопривредне производње у периоду од 2012. до 2022. године (произвођачи чија је производња у периоду конверзије, произвођачи којима је завршен период конверзије и налазе се у поступку издавања сертификата, и произвођачи који имају сертификовану биљну производњу).

2.4.5. Економска одрживост: Није потребан бизнис план/ пројекат о одрживости.

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике: Комерцијално породично регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; Корисник са пребивалиштем и производњом на територији Општине Ђуприја; Корисник у регистру пољопривредних газдинстава има пријављену производњу под биљним културама на територији општине Ђуприја; Место инвестиције мора бити на територији општине Ђуприја; Корисник није поднео захтев за коришћење подстицајних средстава за исту намену у другим јавним фондovima; Корисник нема дуговања по раније оствареним подстицајима из средстава буџета општине Ђуприја; Комерцијално породично регистровано пољопривредно газдинство, може бити корисник средстава само по једној мери из Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за општину Ђуприја у 2023. години; Корисник мора да је регулисао доспеле обавезе по основу јавних прихода код јединице локалне самоуправе или да је у поступку измирења обавезе по основу репрограма дуга.

2.4.7. Специфични критеријуми: Да корисник има закључен уговор са овлашћеном контролном организацијом за контролу и сертификацију органске производње (у периоду конверзије и/или органском статусу); Да корисник обавља производњу у складу са прописима којима се уређује органска производња; Одговарајућа органска производња се обавља на територији општине Ђуприја.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
201.3.1	Садни и семенски материјал дозвољен за употребу у органској производњи
201.3.2	Контрола и сертификација
201.3.4	Друге инвестиције које се односе на органску производњу а део су свих осталих мера руралног развоја

2.4.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.4.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи за инвестиције 201.3.1., 201.3.2. и 201.3.4. износи 100%. У односу на износ инвестиције без ПДВ-а, а максимално 150.000,00 динара по кориснику а односи се на: - набавку семенског и садног материјала дозвољеног за употребу у органској производњи; - контролу земљишта и плодова и сертификацију органске производње; - друге инвестиције које се односе на органску производњу, а део су осталих мера руралног развоја: набавка ситног алата, опреме и механизације за органску производњу.

2.4.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	број газдинстава која се баве органском производњом (остварени приход)
2	препознатљивост органских производа и њихова потражња на тржишту

2.4.12. Административна процедура: Подстицајна средства додељиваће се путем конкурса који ће детаљније дефинисати критеријуме за кориснике подстицаја. Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Ђуприја (у даљем тексту: Комисија) вршиће пријем захтева са пратећом документацијом, у складу са конкурсним условима и критеријумима. Потенцијални корисници могу поднети само једну конкурсну пријаву и то за све три шифре инвестиција у оквиру мере. Комисија ће у поступку утврђивања испуњености услова за

остваривање права за доделу подстицајних средстава, проверити све наводе у конкурсnoj документациji, утврдити и проверити тачност приложене документације, тражити доставу додатне документације и по потреби вршити провере изласком на терен. Одобрена подстицајна средства уплатиће се на наменски рачун комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства, који је пријављен и регистрован код Управе за трезор, на основу Уговора између носиоца комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства и Општинске управе општине Ћуприја, а по спроведеном поступку утврђивања испуњености услова за остваривање права за доделу подстицајних средстава и доношењу Одлуке Општинског већа, на предлог Комисије. Подстицајна средства којима ће општина Ћуприја субвенционисати органску производњу, износе 500.000,00 дин., обезбеђена су у буџету општине Ћуприја за 2023. год. и додељиваће се према редоследу пристиглих захтева, до утрошка средстава. Општина Ћуприја ће спровести широку кампању информисања путем средстава јавног информисања, званичне интернет странице општине Ћуприја, огласне табле општине Ћуприја, огласних табли месних заједница и у директном контакту са пољопривредним произвођачима на терену

2.5. Назив и шифра мере: 301 Инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре и услуга

2.5.1. Образложење: Рурална подручја у општини Ћуприја карактерише недовољно изграђена и одржавана инфраструктура. Поменути услови резултирају у отежаном пословању пољопривредних произвођача, лошијем квалитету живота и рада на селу, мањим количинама произведених пољопривредних производа и производима лошијег квалитета. Постојећа рурална инфраструктура не пружа адекватну заштиту пољопривредне производње и безбедност самих пољопривредника. Општина Ћуприја је приступила изради Стратегије руралног развоја за период 2022 - 2024 год. у којој предвиђа пројекте за обнову и изградњу руралне инфраструктуре. Систем противградне заштите на подручју општине Ћуприја чини 12 противградних станица. Како би систем противградне заштите што ефикасније функционисао, планирана инвестиција санације противградних станица има потпуну оправданост, јер је у питању заштита имовине и пољопривредних површина од елементарне непогоде - града.

2.5.2. Циљеви мере: Мера доприноси презентивној заштити пољопривредне производње од елементарне непогоде - града и у том смислу произвођачима представља вид сигурности.

2.5.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није примењиво

2.5.4. Крајњи корисници: Општина Ћуприја.

2.5.5. Економска одрживост: Није примењиво на ову меру.

2.5.6. Општи критеријуми за кориснике: ЈЛС са прихватљивим инвестицијама у руралну јавну инфраструктуру до 299.999 евра.

2.5.7. Специфични критеријуми: Специфични критеријуми за кориснике ове мере не постоје.

2.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
301.2	Инвестиције у израду, унапређење или проширење свих типова инфраструктуре мањег обима, укључујући инвестиције у обновљиве изворе енергије

2.5.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	јавна набавка	да	

2.5.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи за санацију противградних станица је 100%. Средства

којима ће се подржати износе 1.000.000,00 динара.

2.5.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	број обновљених противградних станица

2.5.12. Административна процедура: У циљу реализације утврђене мере санације противградних станица Општина Ђуприја, спроводи одговарајући поступак јавне набавке у складу са Законом о јавним набавкама (Сл. гласник РС број 91/19) и Правилником о ближе уређивању поступка јавних набавки у органима општине Ђуприја и Правобранилаштву општине Ђуприја („Сл.гл. општине Ђуприја“, бр.31/20). За реализацију ове мере предвиђено је 1.000.000,00 дин. Средства су обезбеђена у буџету општине Ђуприја за 2023. годину. Овом мером ће бити унапређена и постигнута већа заштита усева и пољопривредних добара од елементарних непогода.

2.6. Назив и шифра мере: 302 Унапређење економских активности на селу кроз подршку непољопривредним активностима

2.6.1. Образложење: Рурално подручје подразумева углавном географски простор. Пољопривреда је делатност, рурал је шири појам. Он обухвата заокружен комплекс привредних и других активности на неком подручју. Као фактор јачања конкурентности, запослености, складнијег регионалног развоја итд. али недовољно валоризовани потенцијали рурална подручја су све више у фокусу интересовања креатора и носилаца економске политике. Некад доминантна, и једина привредна активност ових области - аграр, полако губи примат пред делатностима с претпоставкама за успешан развој, које могу да издрже конкуренцију на пробирљивом глобалном тржишту. Такав концепт руралног развоја подразумева интегрално управљање ресурсима на одржив начин (усаглашавање економских, социјалних и еколошких принципа). Искуства развијених и земаља у развоју показују да се измена привредне структуре руралних подручја постиже подстицањем развоја малих и средњих предузећа у непољопривредним делатностима, која се прожимају с пољопривредом (дорада и прерада пољопривредних производа, скупљање шумских плодова и лековитог биља, гајење печурака, производња „здраве хране“, развој занатства и домаће радиности, услужних делатности, туризма, сервисних услуга и сл.). Рурални туризам чине различити облици туризма ван градова и масовног туризма, условљени атракцијама руралних простора, с разним садржајима: туризам у сеоским газдинствима, ловни, риболовни, спортско-рекреациони, здравствени, културни, туризам заштићених делова природе (национални паркови, паркови природе, посматрачи птица) и сл. Он обухвата и туристе (вишедневне посетиоце) и излетнике (једнодневне посете). Његови носиоци су сеоска домаћинства. Боравак насеоском поседу у природном амбијенту изузетно је искуство, упознају се нови простори и, социјално-културни садржаји у основи друкчијег начина живота, па и размишљања. Притом, сазнања и размена искустава корисника и давалаца услуга је обострано. Рурални туризам може покренути развој руралних подручја и равномеран регионални развој. Он осигурава додатне приходе уз аграрну производњу, а сељанима враћа достојанство и самопоуздање изгубљено у убрзаној „урбанизацији“ и „механизацији“. Као радно интензивна делатност рурални туризам у великој мери може да ублажи акутни проблем незапослености.

2.6.2. Циљеви мере: Општи циљеви мере су побољшање демографске структуре руралног подручја и повећање стандарда и стабилности дохотка сеоског становништва, а специфични циљеви су повећање броја пословних иницијатива у непољопривредним активностима и искоришћавање туристичких потенцијала руралног подручја.

2.6.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није примењиво.

2.6.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица - носиоци комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства у активном статусу;

2.6.5. Економска одрживост: Није потребан бизнис план.

2.6.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике по овој мери су: - комерцијално породично пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; - пребивалиште на територији општине Ћуприја; - место инвестиције на територији општине Ћуприја; - потписана изјава да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима; - измирене доспеле обавезе по основу јавних прихода ЈЛС или да је у поступку измирења обавеза по основу репрограма дуга; - Комерцијално породично регистровано пољопривредно газдинство, може бити корисник средстава само по једној мери из Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за општину Ћуприја у 2023. години.

2.6.7. Специфични критеријуми: Прихватљиви корисници су физичка лица носиоци комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства, који имају објекат категорисан код надлежног органа јединице локалне самоуправе за пружање туристичко-угоститељских услуга у пословима домаће радиности или сеоском туристичком домаћинству, у складу са законом којим се уређује угоститељство; Максимални капацитет броја кревета у регистрованим смештајним објектима ограничен је на до 30 појединачних кревета по кориснику.

2.6.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
302.2	Подршка активностима везаним за рурални туризам

2.6.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1		не	

2.6.10. Интензитет помоћи: Износ подстицаја је 50% у односу на износ инвестиције без ПДВ-а, а максимални износ подстицаја по кориснику је 150.000,00 динара. Прихватљиви издаци се односе на: - изградњу/реконструкцију и опремање традиционалних (аутентичних) објеката категорисаних само као пољопривредно туристичко домаћинство и домаћи занатски угоститељски објекти у циљу очувања локалне културе и традиције. - промоцију непољопривредних активности (израду и дизајн веб странице, дизајн и штампање промотивног материјала).

2.6.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	укупан број поднетих захтева
2	укупна вредност инвестиције

2.6.12. Административна процедура: Подстицајна средства додељиваће се путем конкурса који ће детаљније дефинисати критеријуме за кориснике подстицаја. Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Ћуприја (у даљем тексту: Комисија) вршиће пријем захтева са пратећом документацијом, у складу са конкурсним условима и критеријумима. Комисија ће у поступку утврђивања испуњености услова за остваривање права за доделу подстицајних средстава, проверити све наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, тражити доставу додатне документације и по потреби вршити провере изласком на терен. Одобрена подстицајна средства уплатиће се на наменски рачун комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства, који је пријављен и регистрован код Управе за трезор, на основу Уговора између носиоца комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства и Општинске управе општине Ћуприја, а по спроведеном поступку утврђивања испуњености услова за остваривање права за доделу подстицајних средстава и доношењу Одлуке Општинског већа, на предлог Комисије. Подстицајна средства којима ће општина Ћуприја подржати инвестиције у унапређење економских активности на селу кроз подршку непољопривредним

активностима, износе 600.000,00 дин. и обезбеђена су у буџету општине Ћуприја за 2023. год. Општина Ћуприја ће спровести широку кампању информисања путем средстава јавног информисања, званичне интернет странице општине Ћуприја, огласне табле општине Ћуприја и огласних табли месних заједница.

2.7. Назив и шифра мере: 303 Подршка младима у руралним подручјима

2.7.1. Образложење: Сеоско становништво на територији општине Ћуприја константно бележи тренд депопулације. Демографска обнова руралних подручја је веома важна ради подстицања останка младих на селу односно њиховог повратка из градова. Стога је неопходно осигурати услове за рад и живот на селу. Приоритет је да се подржи нова генерација младих пољопривредних произвођача, кроз савладавање специфичних изазова са којима се суочавају млади људи када закораче у сектор пољопривреде, који ће их мотивисати да остану да живе и раде на селу, стварајући себи и својим породицама нова радна места. Све то уједно чини и жељени одрживи развој и укупно повећање друштвене и економске виталности руралних подручја.

2.7.2. Циљеви мере: Циљеви јесу: - демографска обнова руралних подручја општине Ћуприја, ради подстицања останка младих, односно њиховог повратка из градова; - подршка новим генерацијама младих пољопривредних произвођача да се упошљавају на селу, њиховом развоју и унапређивању кроз подстицање инвестиција у физичку имовину пољопривредних газдинстава; - повећање друштвене и економске виталности руралних подручја.

2.7.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој пољопривреду: Није примењиво.

2.7.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници су физичка лица, носиоци комерцијалног регистрованог пољопривредног газдинства, старији од 18 година, и који у моменту подношења захтева не смеју имати више од 40 година и који имају пребивалиште на територији општине Ћуприја.

2.7.5. Економска одрживост: Није потребан бизнис план.

2.7.6. Општи критеријуми за кориснике: Корисник треба да има комерцијално породично регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; - Корисник са пребивалиштем и производњом на територији општине Ћуприја; - Комерцијално породично регистровано пољопривредно газдинство, може бити корисник средстава само по једној мери из Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за општину Ћуприја у 2023. години; - Катастарске парцеле које су предмет инвестиција морају бити пријављене код Управе за трезор; - У случају када корисник није власник земљишта где се инвестиција врши, уговор о закупу односно коришћењу између заинтересованих страна треба да покрије период од најмање 10 (десет) година, односно 5 (пет) година у повртарству од момента подношења захтева (не односи се на сектор млека и пчеларства) - У Регистру има пријављен одговарајући сточни фонд (податке о врсти животиња и броју газдинства (HID) на којима се држе или узгајају); - је животиња која је предмет захтева обележена и регистрована у складу са законом којим се уређује ветеринарство; - Корисник за инвестицију за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације) за исту намену, односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја; - Уколико је више подносилаца захтева са исте адресе пребивалишта, прихвата се само један захтев; - Додатна и подносилац захтева не представљају повезана лица; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним инвестицијама финансираним из буџета Општине Ћуприја; - Инвестицију за коју је остварио подстицај не отуђи и/или не даје другим лицима у закуп односно на употребу најмање три године од освајивања права на подстицај; - Корисник мора да је регулисао доспеле обавезе по основу јавних прихода код јединице локалне самоуправе или да је у поступку измирења обавеза по основу репрограма дуга; - Место реализације инвестиције мора бити на територији општине Ћуприја.

2.7.7. Специфични критеријуми: Сектор: Млеко: Прихватљиви корисници за сектор млека су

пољопривредна газдинства која имају до 29 крава на крају инвестиције; нема посебних критеријума за улагање у сектору млека за козе и овце; Сектор меса: Пољопривредна газдинства која имају до 29 грла говеда и/или 199 грла оваца и/или коза и/или 29 грла крмача и/или 199 товних свиња и/или 999 ћурака и/или 299 гусака и/или 4.999 бројлера на крају инвестиције. Сектор: Воће, грозђе, поврће: Прихватљиви корисници за сектор воћа су пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра; Прихватљиви корисници за сектор виноградарства су пољопривредна газдинства регистрована у Виноградарском регистру у складу са законом о вину ("Сл. гл. РС", 41/09 и 93/12) са највише 1,99ха винограда на крају инвестиције; Прихватљиви корисници за сектор поврћа су пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра; Сектор житарица и индустријских усева: Пољопривредна газдинства која имају до 49 ха земљишта под житарицама и индустријским усевама; Пољопривредна газдинства која имају до 1,99 ха земљишта под хмељем. Сектор јаја: Пољопривредна газдинства са укупним капацитетом објекта за максимално 4.999 кока носила у експлоатацији на крају инвестиције. Сектор: Пчеларство: - Прихватљиви корисници за инвестицију 101.6.2. су пољопривредна газдинства која имају најмање 5, а највише 500 сопствених пчелињих друштава обележених и регистрованих код надлежне организације и пријављених у газдинству код Управе за трезор.

2.7.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
303.1	Почетна помоћ за покретање пословања за младе пољопривреднике и развој малих пољопривредних газдинстава

2.7.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Број чланова газдинства	да	10
2	Власништво поседа - пољопривредног земљишта	да	20
3	носилац газдинства је жена	да	10
4	Образовање подносиоца пријаве	да	10
5	пребивалиште - град/село	да	20
6	Радна активност	да	20
7	Старост подносиоца захтева	да	30
8	Чланство у задрузи или удружењу	да	20

2.7.10. Интензитет помоћи: Интензитет помоћи износи 70% од укупних прихватљивих трошкова без ПДВ-а. Максимални износ повраћаја средстава је 400.000,00 динара по кориснику.

2.7.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Укупан број подржаних захтева

2.7.12. Административна процедура: Подстицајна средства додељиваће се путем конкурса који ће детаљније дефинисати критеријуме за кориснике подстицаја. Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Ђуприја (у даљем тексту: Комисија) вршиће пријем захтева са пратећом документацијом, у складу са конкурсним условима и критеријумима. Потенцијални корисници могу поднети само један захтев по једном основу/сектору и то само за једну шифру инвестиције. Комисија ће у поступку утврђивања испуњености услова за остваривање права за доделу подстицајних средстава, проверити све наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, тражити доставу додатне документације и по потреби вршити провере изласком на терен. Одобрена подстицајна средства уплатиће се на наменски рачун комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства, који је пријављен и регистрован код Управе за трезор, на основу Уговора између носиоца комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства и Општинске управе општине Ђуприја, а по спроведеном

поступку утврђивања испуњености услова за остваривање права за доделу подстицајних средстава и доношењу Одлуке Општинског већа, на предлог Комисије. Планирана подстицајна средства којима ће општина Ћуприја подржати младе у руралним подручјима износе 2.000.000,00 дин. Средства су обезбеђена у буџету општине Ћуприја за 2023. год. Општина Ћуприја ће спровести широку кампању информисања путем средстава јавног информисања, званичне интернет странице.

2.8. Назив и шифра мере: 304 Економске активности у циљу подизања конкурентности у смислу додавања вредности кроз прераду као и на увођење и сертификација система безбедности и квалитета хране, органских производа и производа са ознаком географског порекла на газдинствима

2.8.1. Образложење: Рурална подручја имају дугу традицију у преради различитих анималних и биљних производа на газдинству тако да постоје расположиви потенцијали који могу обогатити локалну понуду и омогућити запошљавање становништва. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је отпочело са доношењем прописа којима се олакшава производња малим производним капацитетима и смањују финансијска оптерећења и административне препреке кроз одступање у погледу изградње, уређења и опремања објеката за мале и традиционалне произвођаче. На овај начин се подстиче економија на селу кроз валоризацију повезаности сопствене производње и прераде на газдинству и продаја малих количина директно потрошачу. Овом мером планирана су подстицајна средства за увођење стандарда квалитета у пољопривредној производњи и преради истих, као и подршка преради на газдинству. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014 - 2024. Године. На територији општине пчеларство је развијено, тако да наши пчелари спадају у значајне произвођаче меда. Ако додамо, да се производе и велике количине воска, прополиса, производа на бази меда, произилази да је пчеларство веома значајна грана пољопривреде на територији општине, како по свом физичком обиму, тако и по оствареној добити. На територији општине се производи више врсти меда, од којих су свакако најзначајнији багремов и ливадски мед. Такође, на територији општине Ћуприја постоји регистровано Удружење пчелара „Раваница - Немања“ из Ћуприје, које броји више од 100 чланова, а које уз подршку Општинске управе општине Ћуприја организују сајмове, обуке и радионице из области пчеларства.

2.8.2. Циљеви мере: - Производња нових висококвалитетних производа; - Достизање стандарда квалитета; - Унапређење прераде пољопривредних производа; - Повећање прихода на газдинству; - Упошљавање руралног становништва.

2.8.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није примењиво.

2.8.4. Крајњи корисници: Физичка лица-носиоци комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства.

2.8.5. Економска одрживост: Није потребан бизнис план.

2.8.6. Општи критеријуми за кориснике: Општи критеријуми за кориснике по овој мери: - Корисник треба да има комерцијално породично регистровано пољопривредно газдинство уписано у Регистар пољопривредних газдинстава, са активним статусом; - Корисник са пребивалиштем и производњом на територији општине Ћуприја; - Комерцијално породично регистровано пољопривредно газдинство, може бити корисник средстава само по једној мери из Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за општину Ћуприја у 2023. години (не важи за меру 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава - шифра 101.6.2 - набавка опреме за пчеларство) ; - Корисник за инвестицију за коју подноси захтев, не сме користити подстицаје по неком другом основу (субвенције, подстицаји, донације) за исту намену, односно да иста инвестиција није предмет другог поступка за коришћење подстицаја; - Додављач и корисник не представљају повезана лица; - Корисник мора да испуни доспеле обавезе по раније одобреним инвестицијама финансираним из буџета Општине Ћуприја; - Инвестицију за коју је остварио подстицај не отуђи и/или не даје другим лицима у закуп односно наупотребу најмање три године од остваривања права на подстицај; - Корисник мора да је регулисао доспеле обавезе по основу јавних прихода код јединице локалне самоуправе или да

је у поступку измирења обавеза по основу репрограма дуга; - Место реализације инвестиције мора бити на територији општине Ђуприја.

2.8.7. Специфични критеријуми: Прихватљиви корисници за прераду пчелињих производа - уколико имају на сопственом пољопривредном газдинству најмање 50 а највише 500 сопствених пчелињих друштава обележених и регистрованих код надлежне организације и пријављених у газдинству код Управе за трезор.

2.8.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
304.5.6.1	Набавка опреме и уређаја за прераду пчелињих производа
304.5.6.2	Набавка опреме и уређаја за паковање и складиштење пчелињих производа

2.8.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Број кошница уписаних у РПГ	да	15
2	Дужина уписа пољопривредног газдинства у РПГ	да	15
3	Носилац газдинства је жена	да	15
4	Носилац пољопривредног газдинства, односно подносилац захтева, лице млађе од 40 година	да	15
5	Чланство у задрузи или удружењу	да	15

2.8.10. Интензитет помоћи: Општина Ђуприја врши повраћај средстава кроз накнаду дела трошкова за инвестиције у прераду пољопривредних производа, у зависности од вредности инвестиције - за набавку опреме и уређаја за прераду пчелињих производа и то: топионик за восак, млин за шећер, декристализатор меда и сушара за полен. - за набавку опреме и уређаја за паковање и складиштење пчелињих производа и то: вага за пчеле, пумпе и пунилице за мед, прохромска амбалажа за мед, аутоматски сто за паковање меда и дупликатор за мед. Интензитет помоћи за инвестиције 304.5.6.1. и 304.5.6.2. износи 50% од укупних прихватљивих трошкова без урачунатог пореза на додату вредност, а максимално 100.000,00 динара по кориснику.

2.8.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број мерних уређаја и уређаја за узорковање
2	Количина пчелињих производа

2.8.12. Административна процедура: Подстицајна средства додељиваће се путем конкурса који ће детаљније дефинисати критеријуме за кориснике подстицаја. Комисија за расподелу и контролу управљања средствима Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Ђуприја (у даљем тексту: Комисија) вршиће пријем захтева са пратећом документацијом, у складу са конкурсним условима и критеријумима. Потенцијални корисници могу поднети само једну конкурсну пријаву по једном основу/сектору у оквиру прераде (прерада млека или прерада пчелињих производа). Комисија ће у поступку утврђивања испуњености услова за остваривање права за доделу подстицајних средстава, проверити све наводе у конкурсној документацији, утврдити и проверити тачност приложене документације, тражити доставу додатне документације и по потреби вршити провере изласком на терен. Одобрена подстицајна средства уплатиће се на наменски рачун комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства, који је пријављен и регистрован код Управе за трезор, на основу Уговора између носиоца комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства и Општинске управе општине Ђуприја, а по спроведеном поступку утврђивања испуњености услова за остваривање права за доделу подстицајних средстава и доношењу Одлуке Општинског већа, на предлог Комисије. Подстицајна средства којима ће општина Ђуприја подржати инвестиције за прераду

пољопривредних производа, износе 500.000,00 дин. и обезбеђена су у буџету општине Ћуприја за 2023.год. Општина Ћуприја ће спровести широку кампању информисања путем средстава јавног информисања, званичног сајта општине Ћуприја, огласне табле општине Ћуприја, огласних табли месних заједница и у директном контакту са пољопривредним произвођачима на терену.

2.9. Назив и шифра мере: 305 Развој техничко - технолошких, примењених, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и руралном развоју

2.9.1. Образложење: Сточарство представља једну од значајних грана пољопривредне производње општине Ћуприја, јер обезбеђује сировине за производњу главних прехранбених производа за исхрану становништва. Примењен јетренд да газдинства која су имала нешто већи број грла, увећавају број стоке, осавремењавају и повећавају рентабилност сточарске производње. Општина Ћуприја има изузетно повољне природне услове за развој сточарства, с обзиром да располаже са травњацима високог квалитета, који су веома значајан и недовољно искоришћен потенцијал за производњу високо квалитетне јефтине кабасте сточне хране. Поред сточарства, пчеларство и производња меда су још једна делатност која поприма све веће размере последњих година. Развој техничко - технолошких, примењених, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и руралном развоју општине Ћуприја базира се на припреми и реализацији пројеката којима се стварају услови за унапређење социјо-економског положаја руралног становништва кроз боље искоришћавање и заштиту пољопривредног земљишта у функцији унапређења пољопривредне производње. У спровођење пројеката ове области укључује се велики број становника села чије се потребе испитују и у складу са резултатима испитивања обликују пројектне активности за чију реализацију обезбеђују буџетска средства.

2.9.2. Циљеви мере: Циљ је унапређење сточарске производње кроз повећање приноса и квалитета кабасте сточне хране, као и проширење ареала и повећања квалитета пчелиње паше на територији општине Ћуприја. Посебни циљеви су: Испитивање основних параметара плодности земљишта на површинама на којима се планира заснивање усева крмног биља; Испитивање квалитета сточне хране на одабраним газдинствима; Израда препорука за фармере о избору врста, технологији гајења и конзервисања на бази добијених резултата и потреба фарми, које ће у датим условима дати најбоље производне резултате; Едукација фармера, саветодаваца и пољопривредних стручњака у области унапређења сточарске и пчеларске производње; Прикупљање узорака и анализа квалитета меда на регистрованим пчеларским газдинствима и утврђивање могућности за испуњавање услова "добре пчеларске праксе" и Проширење ареала пчелиње паше увођењем нових медоносних врста и додатним искоришћавањем врста које се већ користе у сточарској производњи.

2.9.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Није примењиво.

2.9.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници ове мере су пружаоци услуге изабрани у складу са Законом о јавним набавкама, посредно физичка лица - носиоци комерцијалног породичног регистрованог пољопривредног газдинства у активном статусу, на територији општине Ћуприја, одабрана за спровођење пројеката.

2.9.5. Економска одрживост: Крајњи корисник прихвата услове пројекта, а у складу са јавним позивом или позивом за достављање понуда.

2.9.6. Општи критеријуми за кориснике: - Корисник мора да је уписан у одговарајући регистар и да има активан статус; - Крајњи корисник прихвата услове из техничке спецификације позива.

2.9.7. Специфични критеријуми: Није применљиво.

2.9.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

2.9.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	У складу са Јавним позивима или позивима за прикупљање понуда.		

2.9.10. Интензитет помоћи: Општина Ћуприја финансира меру Развој техничко - технолошких, примењених, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и руралном развоју у износу од 100% учешћа.

2.9.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број припремљених и реализованих пројеката
2	Број едукованих пољопривредника

2.9.12. Административна процедура: У циљу реализације утврђене мере - Развој техничко - технолошких, примењених, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и руралном развоју, општина Ћуприја спроводи одговарајући поступак јавне набавке у складу са Законом о јавним набавкама (Сл. гласник РС број 91/19) и Правилником о ближе уређивању поступка јавних набавки у органима општине Ћуприја и Правобранилаштву општине Ћуприја („Сл.гл. општине Ћуприја“, бр.31/20). По спроведеном поступку закључује се уговор којим се дефинишу права и обавезе уговорних страна. За реализацију ове мере предвиђено је 1.000.000,00 дин. Средства су обезбеђена у буџету општине Ћуприја за 2023. годину. Овом мером ће бити унапређене ратарска и сточарска производња на територији општине Ћуприја.

2.10. Назив и шифра мере: 402 Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

2.10.1. Образложење: Одрживи развој пољопривреде и руралних подручја захтева да буде заснован на праћењу нових технологија, стручном усавршавању и константном трансферу знања и информација путем организовања и учествовања на научно-стручним скуповима, семинарима, радионицама, предавањима, манифестацијама, сајмовима, студијским путовањима и изложбама из области пољопривреде и руралног развоја. Пољопривредни произвођачи и сеоско становништво веома тешко, без икакве стручне помоћи примењују иновације у производњи, пласману, развоју непољопривредних делатности, маркетингу и другим активностима везаним за развој руралних средина. Веома мали проценат носиоца пољопривредних газдинстава има стечено средње и високо стручно образовање из области пољопривреде, а највећи део истих имају стечено искуство из праксе. Облици стицања нових знања - стручно оспособљавање и активности биће усмерене на пољопривредне произвођаче, сеоско становништво и на стручњаке из агросектора, из свих пољопривредних и непољопривредних активности, који ће стечена сазнања о новим трендовима у производњи, иновацијама, новим технологијама, успостављањем пословних контаката, склапањем сарадње, нових идеја, информација и савета за постизање бољег квалитета производње, користити за даљи пољопривредни и рурални развој на подручју општине Ћуприја. Важан сегмент је и подршка промоцији развојних потенцијала села, очување традиције, подизање нивоа пласмана производа и услуга, образовање, здравство, култура и спорт, који ће утицати на побољшање квалитета живота сеоског становништва.

2.10.2. Циљеви мере: Мера треба да допринесе развоју пољопривреде, одрживом развоју, побољшању биодиверзитета, а у ужем смислу повећању стручног знања и вештина пољопривредних произвођача, примени нових технологија и знања, јачању капацитета за прихватање знања кроз развијање свести и мотивисаности за образовањем. Пољопривредни произвођачи који су актери промотивних активности и раде на својој едукацији су много спремнији да у своју пољопривредну производњу уведу нове сорте семена, нове расе стоке, користе системе за наводњавање, примене модерне начине производње и обраде земљишта, производе у затвореном простору итд.

2.10.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: У складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја 2014. године - 2024. године.

2.10.4. Крајњи корисници: Крајњи корисник за информативне активности као што су сајмови, изложбе, студијска путовања и манифестације је општина Ћуприја, а посредно су пољопривредни произвођачи – носиоци регистрованих пољопривредних газдинстава.

2.10.5. Економска одрживост: Није потребан бизнис план или пројекат.

2.10.6. Општи критеријуми за кориснике: За регистрована пољопривредна газдинства – активан статус у 2023. год. Равномерна заступљеност пољопривредних произвођача из свих села са територије општине Ћуприја.

2.10.7. Специфични критеријуми: Најбољи произвођачи у свом окружењу или у грани пољопривреде којом се интензивно баве.

2.10.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
402.1	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања

2.10.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	Јавна набавка	да	

2.10.10. Интензитет помоћи: Општина Ћуприја меру која се односи на информативне активности: сајмове, изложбе, манифестације, студијска путовања, финансира до 100%.

2.10.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	Број организованих промотивних активности и број организованих посета сајмовима, изложбама, манифестацијама, студијским путовањима итд

2.10.12. Административна процедура: Реализацију ове мере ће спроводити ЈЛС – Општинска управа општине Ћуприја. Средства за ову намену користиће се за финансирање и подршку организацији студијских путовања како у земљи тако и у иностранству, сајмова, манифестација, изложби, стручних скупова, конференција, семинара, предавања, стручних радионица, тренинга, специјализација и информативних активности које су везане за стручно и техничко унапређење сеоског становништва, пољопривредних произвођача, привредних субјеката из области пољопривредне производње и пољопривредних стручњака. Избор пружаоца услуга вршиће се у складу са Законом о јавним набавкама (Сл. гласник РС број 91/19) и Правилником о ближе уређивању поступка јавних набавки у органима општине Ћуприја и Правобранилаштву општине Ћуприја („Сл.гл. општине Ћуприја“, бр.31/20) у зависности од процене вредности предметне набавке. Група за привреду и пољопривреду Одељења за друштвене делатности, привреду и локални економски развој општине Ћуприја ће преко средстава јавног информисања, интернет странице Општине Ћуприја, огласне табле општине Ћуприја и месних канцеларија обавештавати заинтересоване пољопривредне произвођаче – носиоце регистрованих пољопривредних газдинстава о свим промотивним активностима у пољопривреди и руралном развоју каои датумима њихових одржавања. Средства за ову намену су обезбеђена у буџету општине Ћуприја за 2023. год. и износе 800.000,00 дин.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина		рзс*
Регион		рзс*
Област		рзс*
Град или општина		рзс*
Површина		рзс*
Број насеља		рзс*
Број катастарских општина		рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)		
Демографски показатељи		
Број становника		рзс**
Број домаћинстава		рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)		рзс**
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)		рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС		рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)		рзс**
Становништво старије од 65 година (%)		рзс*
Просечна старост		рзс*
Индекс старења		рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)		рзс*
Основно образовање (%)		рзс*
Средње образовање (%)		рзс*
Више и високо образовање (%)		рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)		Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)		Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа		Интерни
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)		Интерни
Просечна количина падавина (mm)		Интерни
Средња годишња температура (oC)		Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)		рзс*
Површина под шумом (ha)		рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)		рзс*
Почумљене површине у претходној години (ha)		рзс*
Посечена дрвна маса (m3)		рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		

Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:		рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):		Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)		
- правна лица и предузетници (%)		рзс***
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)		
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)		рзс***
Оранице и баште, воћњаци, виноградни, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)		рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)		рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)		Интерни
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)		Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)		рзс***
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ		Интерни
Одводњавана површина КПЗ (ha)		рзс***
Наводњавана површина КПЗ (ha)		Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)		Интерни
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):		Интерни
- физичка лица (%)		Интерни
- правна лица (%)		рзс***
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)		рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)		рзс***
Пољопривредни објекти (број)		рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)		рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)		рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:		рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)		рзс***
Годишње радне јединице (број)		Интерни
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)		
Производња пољопривредних производа(количина):		рзс***
- биљна производња (t)		Интерни
- сточарска производња (t, lit, ком.)		
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
Саобраћајна инфраструктура		
Дужина путева(km)		рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)		рзс*
Водопривредна инфраструктура		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)		рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)		рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)		рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)		

Енергетска инфраструктура		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)		Интерни
Социјална инфраструктура		
Објекти образовне инфраструктуре (број)		рзс*
Број становника на једног лекара		рзс*
Број корисника социјалне заштите		рзс*
Диверзификација руралне економије		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)		рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)		рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)		рзс*
Трансфер знања и информација		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)		Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)		ПССС

15.01.2023. Београд

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС